

VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC CHỦ NGHĨA YÊU NƯỚC CHO THANH NIÊN TRONG KỶ NGUYÊN MỚI

VÕ HOÀNG ANH^(*)

Ngày nhận bài: 30/12/2024 Ngày thẩm định: 05/01/2025 Ngày duyệt đăng: 20/02/2025

Tóm tắt: Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên là di sản quý báu, có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc. Trong kỷ nguyên mới, việc vận dụng tư tưởng của Người không chỉ góp phần nâng cao lòng yêu nước, trách nhiệm, bản lĩnh của thanh niên, mà còn tạo động lực mạnh mẽ để phát huy vai trò xung kích trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đây là trách nhiệm không chỉ của Đảng, Nhà nước, mà còn là của toàn xã hội.

Từ khóa: chủ nghĩa yêu nước; Hồ Chí Minh; kỷ nguyên mới; thanh niên

1. Đặt vấn đề

Chủ nghĩa yêu nước là giá trị văn hóa tinh thần cao quý của dân tộc Việt Nam; là cơ sở vững chắc gắn kết khối đại đoàn kết toàn dân tộc, tạo nên sức mạnh nội sinh trong sự nghiệp dựng nước và giữ nước của dân tộc. Đề chủ nghĩa yêu nước trở thành sức mạnh vật chất, phải giữ gìn, kế thừa, phát triển và phát huy trên thực tế. Theo Hồ Chí Minh, điều đó nghĩa là “phải ra sức giải thích, tuyên truyền, tổ chức, lãnh đạo, làm cho tinh thần yêu nước của tất cả mọi người đều thực hành vào công việc yêu nước, công việc kháng chiến”⁽¹⁾. Trong đó, Người đặc biệt quan tâm giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên, chuyển hóa thành tri thức, tình cảm, ý chí và hành động yêu nước đúng đắn, giúp thanh niên phát huy sức mạnh to lớn trong đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng

chế độ mới. Hồ Chí Minh còn để lại những chỉ dẫn quan trọng về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên, là di sản quý báu của dân tộc ta và là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam của Đảng trong lãnh đạo công tác giáo dục thanh niên ở từng thời kỳ cách mạng. Hiện nay, với sự chuẩn bị kỹ lưỡng, tích lũy đủ thế và lực cho sự phát triển bứt phá, dân tộc ta sẵn sàng tâm thế bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Trong hành trình ấy, cần phải đi sâu nghiên cứu, vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên, nhằm phát huy tuổi trẻ xung kích, sáng tạo, cống hiến xây dựng nước Việt Nam vững mạnh, thịnh vượng và trường tồn.

2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên - nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam trong giáo dục thanh niên Việt Nam

Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên là hệ thống các quan điểm toàn diện và sâu sắc về chủ thể, nội

^(*) ThS, Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

dung, phương thức,... giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên; là kết quả của sự kế thừa và phát triển các giá trị truyền thống dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại, vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên vào điều kiện thực tiễn của cách mạng Việt Nam; có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc, là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam trong giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên Việt Nam. Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên **thể hiện ở các nội dung cơ bản** sau:

Thứ nhất, về chủ thể giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên

Chủ tịch Hồ Chí Minh đánh giá cao về vị trí, vai trò của thanh niên đối với sự nghiệp cách mạng. Để thật sự xứng đáng là người chủ tương lai của nước nhà, kế tục sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc, thanh niên phải được giáo dục, bồi dưỡng toàn diện, trong đó, giáo dục chủ nghĩa yêu nước Việt Nam. Đây là trách nhiệm của toàn xã hội, do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo, Đoàn Thanh niên phụ trách. Hồ Chí Minh viết: “Giáo dục nhằm đào tạo những người kế tục sự nghiệp cách mạng to lớn của Đảng và nhân dân ta, do đó các ngành, các cấp đảng và chính quyền địa phương phải thật sự quan tâm hơn nữa đến sự nghiệp này”⁽²⁾. Người nhấn mạnh thêm: “mọi người đều phải đóng góp một phần, nhưng Đoàn Thanh niên phải là người phụ trách chính, Đảng thì phải ra sức giúp”⁽³⁾. Đồng thời, Người đặc biệt quan tâm bồi dưỡng phẩm chất, năng lực của các chủ thể trong giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Chủ thể của công tác giáo dục về chủ nghĩa yêu nước phải có kỹ năng, phương pháp “khéo giáo dục”. Theo Hồ Chí Minh, cán bộ làm công tác giáo dục phải luôn nâng cao tinh thần yêu Tổ quốc, yêu chủ nghĩa xã hội, tăng cường tình cảm cách mạng đối với công nông, tuyệt đối trung thành với sự nghiệp cách mạng, triệt để tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, sẵn sàng nhận bất kỳ nhiệm vụ nào mà Đảng và nhân dân giao cho.

Thứ hai, về nội dung giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên

Một là, giáo dục về vị trí, vai trò của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam. Theo Hồ Chí Minh, trước tiên cần giáo dục cho thanh niên hiểu được chủ nghĩa yêu nước là một truyền thống quý báu của dân tộc ta, có sức mạnh to lớn giúp cho dân tộc ta vượt qua mọi khó khăn, thử thách trong đấu tranh dựng nước và giữ nước. Hồ Chí Minh nhiều lần nhắc đến sức mạnh to lớn của chủ nghĩa yêu nước trong những bài nói, bài viết của mình. Theo Người, đó là một truyền thống quý báu của ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước. Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ xâm lược, Người nói: “giáo dục quần chúng tinh thần yêu nước và chủ nghĩa anh hùng tập thể, đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước rộng lớn dưới khẩu hiệu “Tất cả để chiến thắng””⁽⁴⁾. Đối với Đảng, Hồ Chí Minh yêu cầu phải luôn giương cao ngọn cờ của chủ nghĩa yêu nước và chủ nghĩa xã hội, kiên quyết lãnh đạo toàn dân đấu tranh xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh, góp phần bảo vệ hòa bình ở Đông Nam Á và thế giới.

Hai là, giáo dục về lịch sử hình thành và phát triển của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam. Theo Hồ Chí Minh, giáo dục về lịch sử hình thành và phát triển chủ nghĩa yêu nước Việt Nam cho thanh niên có ý nghĩa rất quan trọng, giúp thanh niên nhận thức đầy đủ về lịch sử cội nguồn dân tộc, từ đó, nâng cao lòng tự hào, tự tôn dân tộc và phát huy tinh thần ấy trong thực hiện thắng lợi nhiệm vụ cách mạng. Hồ Chí Minh khẳng định: “Dân ta phải biết sử ta. Sử ta dạy cho ta những chuyện về vang của tổ tiên ta. Dân tộc ta là con Rồng cháu Tiên, có nhiều người tài giỏi đánh Bắc dẹp Nam, yên dân trị nước tiếng để muôn đời”⁽⁵⁾. Qua đó, Người cũng căn dặn đối với cán bộ làm công tác giáo dục phải luôn lưu ý, vì có nhiều người Việt Nam lại không hiểu rõ

lịch sử, đất nước, con người và những cái vốn rất quý báu của dân tộc. Người cho rằng, nếu có tình hình như vậy, thì các chú làm công tác tuyên truyền giáo dục phải phụ trách.

Ba là, giáo dục những đặc trưng của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam, cụ thể:

Giáo dục tình yêu gia đình, quê hương, đất nước, con người. Theo Hồ Chí Minh, cần giáo dục cho thanh niên biết tự hào, giữ gìn, tiếp nối, phát huy truyền thống văn hóa tốt đẹp của quê hương, gia đình; biết yêu thương, gắn bó với quê hương, xứ sở; có ý thức, trách nhiệm xây dựng và bảo vệ gia đình, quê hương, đất nước với những việc làm cụ thể, thiết thực: “như ủng hộ kháng chiến, tăng gia sản xuất”⁽⁶⁾. Bên cạnh đó, Hồ Chí Minh rất quan tâm giáo dục lòng yêu thương con người cho thanh niên. Người căn dặn thanh niên, yêu thương con người là phải gắn với hành động đấu tranh giải phóng triệt để con người, chăm lo cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho con người, trước hết là cho nhân dân lao động. Đồng thời, việc gì hay người nào phạm đến lợi ích chung của nhân dân, chúng ta phải kiên quyết chống lại.

Giáo dục lòng tự hào, tự tôn dân tộc. Đó là lòng tự hào, tự tôn về bề dày lịch sử của một dân tộc anh hùng với một nền văn hiến lâu đời và một kho tàng văn hóa đặc sắc, nhất là văn hóa giữ nước. Hồ Chí Minh khẳng định: “Tổ tiên ta đã treo bao tấm gương đạo đức và dũng cảm, chí khí và tự tôn”⁽⁷⁾. Trong bài viết *Thật là vẻ vang* đăng trên Báo Nhân dân, số ra ngày 17/9/1965, Hồ Chí Minh khẳng định, lịch sử dân tộc ta đã có nhiều thời kỳ rất vẻ vang,... Tên tuổi của nước ta lại lẫy lừng khắp năm châu, bốn biển. Theo Hồ Chí Minh, giáo dục lòng tự hào, tự tôn dân tộc cho thanh niên là rất quan trọng nhằm tạo động lực tinh thần, giúp họ phát huy truyền thống dân tộc trong đấu tranh cách mạng và xây dựng phát triển đất nước. Người căn dặn thanh niên: “ngày nay chúng ta cần phải xây dựng lại cơ đồ mà tổ tiên đã để lại cho chúng ta, làm sao cho chúng ta theo kịp các nước khác trên hoàn

cầu. Trong công cuộc kiến thiết đó, nước nhà trông mong chờ đợi ở các em rất nhiều”⁽⁸⁾.

Giáo dục ý thức độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường, mưu trí, dũng cảm và kiên quyết đấu tranh chống giặc ngoại xâm bảo vệ vững chắc Tổ quốc. Theo Hồ Chí Minh, giáo dục ý thức độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường, mưu trí, dũng cảm kiên quyết đấu tranh chống giặc ngoại xâm cho thanh niên là rất quan trọng. Thông qua đó, xây dựng và nâng cao nhận thức cho thanh niên về giá trị của nền độc lập dân tộc và phát huy vai trò, trách nhiệm của họ trong đấu tranh bảo vệ nền độc lập dân tộc với tinh thần: “Không có gì quý hơn độc lập, tự do”, “thà hy sinh tất cả, chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ”, “quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh”, “Tất cả để chiến thắng”. Từ đó, Người căn dặn thanh niên: “Để tranh lại và để giữ gìn quyền lợi của mình, thanh niên ta: Cần phải hăng hái tham gia kháng chiến. Cần phải rèn luyện mình thành những chiến sĩ kiên quyết và gan góc, không sợ nguy hiểm, không sợ khó khăn,... Cần phải tuyệt đối yêu Tổ quốc, dũng cảm hy sinh cho Tổ quốc”⁽⁹⁾.

Giáo dục đức tính cần cù, sáng tạo trong lao động xây dựng và phát triển đất nước. Chủ nghĩa yêu nước Việt Nam không chỉ biểu hiện sâu sắc trong lúc đánh giặc giữ nước mà còn biểu hiện phong phú trong xây dựng, phát triển đất nước. Với tình yêu quê hương, đất nước sâu đậm, các thế hệ người Việt Nam luôn cần cù, chịu thương, chịu khó, đoàn kết, sáng tạo trong lao động sản xuất để xây dựng “non sông gấm vóc” đẹp giàu, sánh vai với “năm châu, bốn biển”. Hồ Chí Minh yêu cầu phải quan tâm giáo dục truyền thống cần cù, sáng tạo trong lao động sản xuất cho thanh niên: “Từ nay, các trường học cần phải giáo dục lao động một cách thiết thực, nó là nền tảng của giáo dục chính trị. Nó phải đi đôi với giáo dục chủ nghĩa yêu nước, ý thức cần kiệm để xây dựng nước nhà”⁽¹⁰⁾.

Giáo dục chủ nghĩa yêu nước xã hội chủ nghĩa. Chủ nghĩa yêu nước xã hội chủ nghĩa là

yêu nước trên lập trường giai cấp công nhân, với nội dung cốt lõi là yêu nước gắn liền với yêu chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa yêu nước gắn với tinh thần quốc tế trong sáng. Trong bối cảnh thời đại mới, Hồ Chí Minh khẳng định chỉ có giai cấp công nhân lãnh đạo thông qua đội tiên phong là Đảng Cộng sản thì kháng chiến mới thắng lợi, kiến quốc mới thành công. Vì vậy, là người Việt Nam yêu nước chân chính nhất định phải luôn giữ vững lập trường của giai cấp công nhân, tuyệt đối trung thành với Đảng, tin tưởng và nỗ lực thực hiện thắng lợi mọi đường lối, chủ trương của Đảng. Đồng thời, yêu nước phải gắn với yêu chế độ, sẵn sàng chiến đấu hy sinh để bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa. Hồ Chí Minh khẳng định: “Chủ nghĩa xã hội là con đường, là cái đích của chủ nghĩa yêu nước chân chính, và như vậy, yêu nước cũng là yêu chủ nghĩa xã hội”⁽¹¹⁾. Từ đó, Người căn dặn, thanh niên phải luôn kiên định và quyết tâm thực hiện thắng lợi mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, đồng thời kiên quyết đấu tranh với mọi kẻ địch của cách mạng xã hội chủ nghĩa. Bên cạnh đó, theo Hồ Chí Minh, yêu nước không chỉ chiến đấu hy sinh vì độc lập cho dân tộc mình, chăm lo xây dựng cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho nhân dân nước mình, mà còn phải đấu tranh và góp phần xây dựng một thế giới hòa bình, dân chủ, vì sự tiến bộ của nhân loại. Từ đó, Người căn dặn: “yêu Tổ quốc, yêu nhân dân. Phải có tinh thần dân tộc vững chắc và tinh thần quốc tế đúng đắn”⁽¹²⁾.

Thứ ba, về phương thức giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên

Một là, kết hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Người nói: “Trường học, gia đình và đoàn thể thanh niên phải liên hệ chặt chẽ trong việc giáo dục thanh niên”⁽¹³⁾. Người giải thích “giáo dục trong nhà trường dù tốt mấy nhưng thiếu giáo dục trong gia đình và ngoài xã hội thì kết quả cũng không hoàn toàn”⁽¹⁴⁾.

Hai là, theo Hồ Chí Minh, muốn giáo dục thanh niên, điều trước tiên là phải tập hợp họ lại

trong tổ chức như: “Nông dân phải vào “Nông dân Cứu quốc hội”. Thanh niên phải vào “Thanh niên Cứu quốc hội”. Phụ nữ vào “Phụ nữ Cứu quốc hội”...”⁽¹⁵⁾. Đồng thời, Hồ Chí Minh rất quan tâm đến phương pháp tổ chức sinh hoạt đoàn, hội, các cuộc vận động, các phong trào hành động cách mạng.

Ba là, kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục chủ nghĩa yêu nước với thực tiễn đấu tranh cách mạng. Đây vừa là môi trường để thanh niên rèn luyện, thử thách, vừa là thước đo để đánh giá hiệu quả công tác giáo dục chủ nghĩa yêu nước. Người yêu cầu, giáo dục thanh niên không thể tách rời mà phải liên hệ chặt chẽ với những cuộc đấu tranh của xã hội, “phải lấy thực tế hành động tranh đấu hàng ngày để giáo dục”⁽¹⁶⁾.

Bốn là, theo Hồ Chí Minh, “thi đua là một cách yêu nước thiết thực và tích cực”⁽¹⁷⁾. Người coi thi đua là động lực để phát huy lòng yêu nước, làm cho lòng yêu nước thể hiện bằng những hành động cụ thể trong lao động và chiến đấu. Vì vậy, Người yêu cầu: “Thi đua ái quốc phải có phương hướng đúng và vững”⁽¹⁸⁾.

Năm là, Hồ Chí Minh luôn động viên, khích lệ thanh niên nêu cao tinh thần tự giáo dục. Người chỉ ra rằng, thanh niên bây giờ là một thế hệ vẻ vang, vì vậy phải tự giác tự nguyện cải tạo tư tưởng của mình để xứng đáng với nhiệm vụ của mình. Do đó, đối với cán bộ làm công tác giáo dục cần phải xác định rõ: “Phương pháp giáo dục thì theo nguyên tắc tự nguyện tự giác, giải thích, bàn bạc, thuyết phục, chứ không gò bó”⁽¹⁹⁾.

Sáu là, giáo dục bằng nêu gương, lấy gương người tốt, việc tốt hàng ngày để giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Người yêu cầu: “Bố mẹ, thầy giáo và người lớn phải cùng nhau phụ trách; trước hết là phải làm gương mẫu cho các em trước mọi việc”⁽²⁰⁾. Bên cạnh đó, Hồ Chí Minh rất đề cao giáo dục bằng gương người tốt, việc tốt. Người cho rằng: “Lấy gương người tốt, việc tốt để hàng ngày giáo dục lẫn nhau”⁽²¹⁾ là cách tốt nhất để giáo dục thanh niên.

Trên nền tảng tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên, trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng luôn đặc biệt quan tâm giáo dục, bồi dưỡng chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Dưới sự lãnh đạo, tổ chức, giáo dục, rèn luyện của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh, các thế hệ thanh niên Việt Nam đã trưởng thành và lập nên nhiều chiến công hiển hách trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc. Tổng kết phong trào thanh niên trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và chống đế quốc Mỹ xâm lược, Hồ Chí Minh khen ngợi: “Từ đó đến nay, có nhiều đoàn viên thanh niên đã noi gương chói lọi của Lý Tự Trọng, đã dũng cảm hy sinh vì Tổ quốc, vì nhân dân, vì chủ nghĩa cộng sản. Như các liệt sĩ Võ Thị Sáu, Nguyễn Văn Trỗi, Nguyễn Việt Xuân và nhiều liệt sĩ khác. Trong cuộc chống Mỹ, cứu nước hiện nay đã trưởng thành nhiều anh hùng thanh niên. Như Tạ Thị Kiều, tay không mà cướp được đồn giặc. Bùi Minh Kỳ, 20 tuổi, trong bốn trận đã tiêu diệt 46 tên lính Mỹ và lính Pắc Chung Hy. Trương Văn Hòa, 24 tuổi, trong bốn tháng đã tiêu diệt 78 tên xâm lược Mỹ và 76 tên nguỵ”⁽²²⁾.

Trong thời kỳ mới, Đảng tiếp tục khẳng định giá trị và sức mạnh to lớn của chủ nghĩa yêu nước Hồ Chí Minh, là động lực quan trọng để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Tại Đại hội lần thứ XIII của Đảng, quan điểm về động lực phát triển đã xác định: “Khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, ý chí tự lực tự cường, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc”⁽²³⁾. Giáo dục chủ nghĩa yêu nước Việt Nam cho thanh niên trong thời kỳ mới nhằm khơi dậy tinh thần, ý chí, trí tuệ và tài năng của thế hệ trẻ, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế, xây dựng đất nước giàu mạnh, đồng thời bảo vệ vững chắc Tổ quốc và thành quả cách mạng. Điều này gắn liền với việc giữ vững độc lập dân tộc, kiên định con đường chủ nghĩa xã hội, bảo tồn bản sắc văn hóa dân tộc, đồng thời nâng cao uy tín, vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế.

3. Giải pháp vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên trong kỷ nguyên mới

Trong bối cảnh thế giới vận động, biến đổi không ngừng, dưới sự lãnh đạo sáng suốt, toàn diện của Đảng, đất nước ta đã chuẩn bị vững chắc cả về nội lực và thế mạnh, sẵn sàng bứt phá để bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định, đây là kỷ nguyên của sự phát triển mạnh mẽ, giàu có và thịnh vượng, nơi Việt Nam khẳng định vị thế, xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội với mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”. Trong kỷ nguyên này, mỗi người dân không chỉ được hưởng cuộc sống ấm no, hạnh phúc, mà còn có cơ hội phát triển, làm giàu, đóng góp tích cực vào sự ổn định, phồn vinh của khu vực và thế giới, vì hòa bình, hạnh phúc và tiến bộ chung của nhân loại. Để hiện thực hóa mục tiêu trong kỷ nguyên mới, cần có sự chung tay, đoàn kết của toàn thể nhân dân, trong đó thanh niên - lực lượng xung kích của đất nước - giữ vai trò nòng cốt.

Với sức trẻ, tinh thần sáng tạo và khát vọng cống hiến, thanh niên chính là động lực thúc đẩy đổi mới, góp phần quan trọng vào sự phát triển bền vững của dân tộc. Họ không chỉ tiếp nối truyền thống mà còn tiên phong trong công cuộc xây dựng và đưa đất nước vươn tầm cao mới. Đặc biệt, là thế hệ tiếp cận nhanh nhất với khoa học, công nghệ, trí tuệ nhân tạo, kinh tế số và Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, thanh niên có khả năng đóng góp quan trọng trong việc thúc đẩy các mô hình kinh tế sáng tạo, khởi nghiệp, đổi mới công nghệ và phát triển kinh tế tri thức. Thanh niên không chỉ đóng góp vào phát triển kinh tế, mà còn là lực lượng nòng cốt trong bảo vệ chủ quyền, an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự xã hội, đấu tranh với các luận điệu sai trái, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Đồng thời, họ là những người góp phần lan tỏa, bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc trong bối cảnh toàn cầu hóa. Bên cạnh đó, với sự nhiệt huyết, trách nhiệm, thanh niên

tham gia tích cực vào các hoạt động xã hội, từ thiện, giúp đỡ cộng đồng, xây dựng nông thôn mới, bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu. Đây là những hành động thiết thực góp phần xây dựng một xã hội nhân văn, tiến bộ và bền vững. Đặc biệt, trong giai đoạn hiện nay, thanh niên Việt Nam ngày càng tham gia sâu rộng vào các tổ chức, diễn đàn quốc tế, thể hiện năng lực, bản lĩnh và trí tuệ Việt Nam trên trường quốc tế. Họ là cầu nối đưa Việt Nam hòa nhập và vươn xa hơn trong khu vực cũng như toàn cầu.

Tuy nhiên, thanh niên cũng đối diện với nhiều thách thức như áp lực từ cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, nguy cơ tiếp cận thông tin sai lệch, cạnh tranh việc làm gay gắt và sự biến đổi trong hệ giá trị, lối sống. Đồng thời, các vấn đề toàn cầu, như biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh, sự lôi kéo, kích động chống phá của các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị,... cũng đặt ra yêu cầu cao đối với tri thức, tình cảm, ý chí, bản lĩnh và hành động yêu nước đúng đắn của thanh niên.

Tại phiên trọng thể Đại hội đại biểu toàn quốc Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam lần thứ IX, nhiệm kỳ 2024 - 2029, Tổng Bí thư Tô Lâm cùng đại diện Trung ương Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam kỳ vọng rằng, thanh niên Việt Nam sẽ không ngừng nỗ lực, phát huy tinh thần trách nhiệm và sáng tạo, tiên phong trong thực hiện các nhiệm vụ đột phá, góp phần đưa đất nước phát triển mạnh mẽ trong kỷ nguyên mới. Tập trung thực hiện khẩu hiệu hành động: “Thanh niên Việt Nam yêu nước - khát vọng - đoàn kết - tiên phong - sáng tạo - tự tin bước vào kỷ nguyên mới”. Quán triệt tinh thần trên, để phát huy vai trò, trách nhiệm của thanh niên trong kỷ nguyên mới, cần có những giải pháp vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh vào đời mới, nâng cao chất lượng giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên hiện nay. Theo đó, ***cần tập trung một số vấn đề*** sau:

Một là, đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm của toàn xã hội, trước hết là cấp ủy đảng, chính quyền,

đoàn thể, cán bộ, đảng viên đối với việc giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên hiện nay. Đây là giải pháp cơ bản quan trọng hàng đầu nhằm phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, các lực lượng trong giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên hiện nay. Khi cả hệ thống chính trị, các tổ chức, gia đình và cộng đồng cùng chung tay thực hiện, công tác giáo dục chủ nghĩa yêu nước sẽ đạt hiệu quả cao, góp phần xây dựng một thế hệ thanh niên Việt Nam có bản lĩnh, trí tuệ và khát vọng cống hiến vì sự phát triển của dân tộc. Công tác tuyên truyền, giáo dục cần phải đi sâu làm rõ giá trị thời đại của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam và tầm quan trọng của công tác giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong kỷ nguyên mới.

Hai là, đa dạng hóa nội dung giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên phù hợp với tình hình mới. Trong kỷ nguyên mới, khi điều kiện kinh tế - xã hội thay đổi, hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, việc giáo dục chủ nghĩa yêu nước không chỉ giúp thế hệ trẻ có nhận thức đúng đắn về trách nhiệm đối với quê hương, đất nước, mà còn góp phần xây dựng một thế giới hòa bình, văn minh, tiến bộ. Do đó, bên cạnh việc giáo dục các giá trị truyền thống cho thanh niên như yêu nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, tinh thần cần cù, lao động sáng tạo, tinh thần hiếu học, yêu lao động, lạc quan, ý thức cộng đồng,... cần xây dựng, củng cố, phát triển lòng yêu nước gắn với yêu chủ nghĩa xã hội, xây niềm tin vào con đường phát triển của đất nước và trách nhiệm đối với cộng đồng quốc tế. Ngoài việc giáo dục khát vọng làm giàu chính đáng cho thanh niên, cần xây dựng cho thanh niên ý thức, kỹ năng hội nhập quốc tế. Điều này không chỉ giúp thanh niên vươn tới sự hiểu biết về văn hóa thế giới, mà còn bao gồm ý thức bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc, hòa nhập nhưng không hòa tan, biết tiếp thu có chọn lọc, có đấu tranh, kết hợp hài hòa giữa truyền thống và hiện đại để phát triển bền vững. Đồng thời, tùy thuộc vào từng đối tượng thanh

niên để xác định nội dung giáo dục cho phù hợp, với từng đối tượng thanh niên cần tiếp thu, qua đó tạo được sự hứng thú thực sự, biến quá trình giáo dục thành quá trình tự giáo dục để đạt hiệu quả tốt nhất.

Ba là, đa dạng hóa các phương thức giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Trong bối cảnh mới, cùng với việc đổi mới nội dung giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên Việt Nam cần có sự đổi mới tích cực về phương pháp giáo dục. Trước hết, cần giáo dục chủ nghĩa yêu nước theo hướng sáng tạo, trực quan, dễ tiếp thu và có sức lan tỏa mạnh mẽ. Cần tăng cường áp dụng phương pháp giáo dục trực quan, như phim tài liệu, hình ảnh, mô hình thực tế ảo, kết hợp với các buổi thảo luận, tranh biện để khuyến khích thanh niên bày tỏ quan điểm và nhận thức sâu sắc hơn về lòng yêu nước. Bên cạnh đó, sử dụng mạng xã hội, nền tảng số để truyền tải thông tin một cách hấp dẫn, gần gũi với giới trẻ để giáo dục chủ nghĩa yêu nước. Ngoài ra, cần tổ chức các hoạt động thực tiễn như tham quan di tích lịch sử, gặp gỡ nhân chứng lịch sử, tham gia các cuộc thi tìm hiểu về truyền thống dân tộc, sáng tác nghệ thuật với chủ đề quê hương, đất nước. Các hình thức này không chỉ giúp thanh niên tiếp cận kiến thức một cách sinh động mà còn nuôi dưỡng tình cảm yêu nước từ thực tiễn cuộc sống. Bên cạnh đó, giáo dục chủ nghĩa yêu nước cần gắn liền với việc rèn luyện kỹ năng thực tiễn như tư duy phản biện, giao tiếp đa văn hóa, ngoại ngữ, công nghệ thông tin và tinh thần khởi nghiệp. Đây là những yếu tố giúp thanh niên thích ứng với xu thế toàn cầu, đồng thời phát huy tinh thần trách nhiệm đối với quê hương, đất nước. Cũng cần thúc đẩy các phong trào thanh niên tình nguyện, các hoạt động cộng đồng, xây dựng lối sống văn minh, trách nhiệm và chia sẻ để thanh niên nhận thức được vai trò của mình trong sự phát triển chung của đất nước. Việc kết hợp giáo dục chính trị, đạo đức với các hoạt động thực tiễn sẽ giúp thanh niên có cái nhìn toàn diện hơn về trách nhiệm công dân trong thời kỳ hội nhập.

Tóm lại, hiện nay, các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị đẩy mạnh chiến lược “diễn biến hòa bình” chống phá cách mạng Việt Nam. Với âm mưu từng bước chuyển hóa tư duy, nếp nghĩ, tư tưởng, tâm lý, tình cảm của cán bộ, đảng viên, nhân dân, nhất là thanh niên, từ chỗ tin, yêu Đảng Cộng sản Việt Nam, yêu chế độ xã hội chủ nghĩa đến chỗ phủ nhận, chán ghét và cổ xúy cho chủ nghĩa tư bản, từ đó, chúng kích động, lôi kéo bạo loạn lật đổ chế độ xã hội chủ nghĩa ở nước ta. Tình hình trên đặt ra yêu cầu cấp thiết cần phải tiếp tục nghiên cứu, vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào đổi mới nội dung, phương thức, nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Từ đó, phát huy vai trò, trách nhiệm của thanh niên đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, kiên quyết đấu tranh làm thất bại âm mưu thủ đoạn của các thế lực thù địch; đồng thời, phát triển hoàn thiện nhân cách của người thanh niên cách mạng trong kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc □

(1), (16) và (17) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.7, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.38-39, 407 và 146

(2), (4), (20) và (21) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.15, tr.508, 184, 627 và 77

(3) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.13, tr.28

(5) và (14) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.3, tr.255 và 246

(6) và (8) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.4, tr.194 và 35-36

(7) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.1, tr.97

(9) và (15) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.8, tr.107 và 48

(10) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.11, tr.213

(11) Trần Văn Giàu, *Giá trị tinh thần truyền thống của dân tộc Việt Nam*, Nxb Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh, 1993, tr.159

(12) và (13) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.9, tr.265 và 266

(18) và (19) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.10, tr.378 và 175

(22) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.I, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.34